

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Diatribai De Primis Veteris Frisiae Apostolis, Sive
Dissertationes, quibus eoru[m] anni, actus, res,
personae, loca, tempora in eorundem actis occurrentia,
discutiuntur, illustrantur, erroresque ab ...**

Bosschaerts, Willibrord

Mechliniae, 1650

128. Donatio Pagi Elstani. Caroli Diploma, quod explicatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10958

monte, ubi S. Silvester delituisse dicitur, fundato monasterio se rotondit, & deinde in Castro Cassino laudabili vita enituit.

Qua de re multa apud Reginonem, & alios Historicos, & in natalibus SS. Belgij ad 17. diem Augusti leguntur. Cassini enim inter beatos numeratur, & in arca est eleuatus.

DISSERTATIO CXXVIII.

Donatio Pagi Elstani. Caroli Diploma,
quod explicatur.

Nno 733. Carolus Martellus Christiana Catholicaque motus ratione offert intuitu S. Willibrordi Ecclesiae S. Salvatoris pagum Elst integro iure possidendum. Oblationis diploma recitant Heda in S. Willibrord. & Miræus in Codice piarum donationum impresso Anno 1629.

*Ego in Dei nomine inluster vir Karolus,
Maior domus, filius Pipini, quondam cogitans casum humana fragilitatis qualiter peccata abluere possim, & donante Deo ad aeterna gaudia pervenire. Idcirco trado
donatumque*

donatumque in perpetuum esse volo, in loco
nuncupato Marithaime, ubi castrum fuit,
ad Basilicam qua est constructa in honore Sal-
uatoris Domini nostri Iesu Christi, & B.
Mariae genitricis Dei, sed & beatorum A-
postolorum Sanctique Ioannis Baptista, vel
ceterorum SS. noscitur esse adificata, qua
est sita in Pago Batua, in villa iuris nostri
nuncupata Eliste in loco Marithaime, quantū-
cumque ibi habuit vel possedit Euerardus,
dum ipse infidelis Regi apparuit, & in Re-
gis Francorum infidelitate, foris patria ad
infideles se sociavit, & propter hoc omnes res
suae in fisco Regali fuerunt redactae, quas glo-
riosus Rex Hildebertus genitori nostro Pi-
pino de suo fisco, & Rex largitatis sua mune-
re concessit, mihiq; genitor meus Pipinus iure
hæreditario in proprietatem concessit, supra
nominatam villam Heliste, qua alio nomine
Marithaime

Marithaime vocata: quidquid supradictus
Euerardus ibi possedit unacum māsis, ter-
 ris, domibus, siluis, mancipijs utriusq; sexus,
 pratis, pascuis..... Hac omnia concedimus ad
 praefatam Ecclesiam, & quidquid *Euerhar-*
dus habuit in *Batua* vel possedit: ea ratione
 ut *Dominus Willibrordus* Episcopus praefa-
 tas res in ius & Dominium suum recipiat,
 suorumque successorum, in Dei nomine ad
 possidendum, ita ut ibidem omni tēpore pro-
 ficiat in augmentum pro remedio animæ no-
 stræ.....

Sequuntur apud alios solitę imprecationes prout ad su-
 perius diploma *Caroli*.

Actum Tulpiaco Castro publico, mense
Iulio, nono die, anno sexto regnante glorioso
Rege Francorum Theoderico.

Ooo

signum

Signum Karoli inlustris viri, qui hanc traditionem fecit & affirmari rogavit.

S. Saleconis Comitis. S. Folearij Comitis.

S. Bergetostionis Comitis. S. Magucharij Comitis.

S. Lindolphi. S. Odonis. S. Azilonis.

S. Herigeri Comitis. S. Erkenfridi Comitis qui Aduocatus fuit Episcopi, & hanc traditionem manu sua cum Domino suo recepit.

Aldo Clericus, iussus à Domino meo Karolo, scripsi & subscripsi hanc testamenti chartam, in Dei nomine feliciter, Amen.

Non nemo doctus censet donationem dictam factam Ecclesiæ S. Saluatoris Ultraiectensi quamdiu in viuis agebat S. Willibrordus Cathedra Episcopali honoratæ. Verum hoc non præfert recitatum diploma; quin contrarium inde est colligere: donatum, inquit, in perpetuum esse volo, in loco nuncupato Marithaine, vbi castrum fuit, ad basilicam quæ constructa est in honore Saluatoris Domini nostri Iesv Christi, & B. Mariæ genitricis Dei, sed & beatorum Apostolorum Petri & Pauli, omniumque Apostolorum, Sanctique Ioannis Baptistæ vel cæterorum Sanctorum noscitur esse ædificata, quæ est sita in Pago Batua in villa iuris nostri nuncupata Eliste, in loco Marithaine; quibus verbis clarè affirmat se dare bona Basilicæ Saluatoris &c. quæ ædificata est & sita est in pago Batua in villa iuris sui nuncupata Eliste &c. non autem Ecclesiæ quæ constructa & sita est Ultraiecti quod est extra Batuam. Nec obstat quod Carolus effatur ea ratione vt Dominus Willebrordus Episcopus præfatas res in ius & Dominium suum recipiat suorumque successorum in

Dei

Dei nomine ad possidendum: quia maximè illa tempestate, qua exemptiones nondum erant notæ, Ecclesiæ Diocesanæ Episcopis plane suberant qui de Ecclesijs suæ Diocesis, de earum personis, & bonis iuxta arbitrium disponebant, regebant, ad vtilitatem tamen Ecclesiæ cui bona erant oblata & ad spirituale profectum donantium, & hoc volunt verba: ita vt ibidem omni tempore proficiat in augmentum pro remedio animæ nostræ.

Adde specialiter hîc Carolum voluisse vt S. Willibrordus eiusque successores tanquam Curatores, tutores, Ecclesiæ Elstanæ bonorum datorum custodiam, curam gererent iuxtaque id quod in Domino expedire iudicauerint, absolute disponerent. Confirmor in opinione quod Heda in Odilbaldo Episcopo Duodecimo producens Catalogum bonorum & immunitatum Ecclesiæ Ultraiectensis & præcipuè Episcopalis, ne minimam memoriam formet Elstanæ donationis, nec vnquam Elista, Elissam, Marthaine aut Elstum nominet, tanquam quod ad Ecclesiam Ultraiectinam non pertineret.

Est vero Elista, Elissa, nunc Elste, vicus Geldriæ ante moderna bella nobilitatus à seruatis reliquijs B. Werenfridi vnus ex S. Willebrordi sodalibus, vide dissertatione 84.

Puto ego viuente Willibrordo stetit in eo congregationem Clericorum, siue, vt nunc loquimur, canonicorum, quorum vsibus bona à Martello oblata inseruierint, quæ postea siue per Danos & Normannos, siue per alia infortunia interierit. Anno 1455. ibidem vel renouatum vel nouiter institutum est Collegium Canonicorum.

Tulpiacum, alias Tolpiacum vel Tolbiacum est oppidum Zulh, Diœcesis Coloniensis inter Coloniã & Marcodurum, vbi Clodoueus Francorum Rex, edito voto de Catholica religione suscipienda, Allemannorum euasit victor. Ille enim è Regia Burgundiorum stirpe vxore ducta Christianã nomine Clotilde, in bello quod ad Tolbiacũ in Vbijs gerebat aduersus Alemãnos, periculi magnitudine, idolorumque diffidentia permotus, repente vouet se Christianum fore. Quo pacto, cęlo eorum Rege, confestim victor euadit, omnemque Alemaniam sibi tributariam reddidit. Cui ex prælio redeunti obuiam vadit Clotildis, voti magis quam victorię causã. Aderat ei Remigius & ætate & vitæ sanctitate, eruditione quoque & Pontificatu venerandus. Occurrit etiam Vedastus, sanctissimus vir, nihil antiquius habens quam vt voto se Clodoueus liberaret. Dignitate enim & probitate atque doctrina hoc agendum erat, ne, posthabito voto, Rex ab Arrianę sectæ discipulis, qui iam eius sororẽ Lantieldem impietate infecerant, fraude caperetur. Baptizatus itaque à S. Remigio Rhemorum Episcopo Rex suo exemplo & edicto Francorum gentem ad fidem Christi perduxit; Lantielde etiam sorore ab Arriana Hæresi conuersa, vide Gaguinum in compendio de gestis Francorum lib. 1. in Clodoueo, Molanum lib. mil. sacræ cap. 1. In annum Christi 499. illam victoriam & conuersionem Regis Clodouei incidisse, computat Sigebertus. Ab eo tempore Brabanti continuò Christianis Principibus subfuerunt religioque orthodoxa in Brabantia & Flandria oriri capit lætis successibus deinceps progrediens, Frisijs

pæne

pæne per duo sequentia sæcula in Idolomania persecuantibus, nec vicinorum exemplo permotis.

Euerardus, quis Euerardus iste fuerit, non lego. Probabile fuisse nobilem inter Frisios Francis rebellem.

Hildebertus, aliter Childebertus secundus, decimus septimus Rex Franciæ per annos 18.

Charta donationis, est diploma, seu instrumentum publicum; sic dicitur Charta magna Regni. Sic apud Brabantos Charta Cortebergensis qua continenter multa in vsum communem decreta Cortenbergæ à Duce Ioanne cū Ordinibus Patriæ anno 1312.

Erkenfridi Comitis qui aduocatus fuit Episcopi & hanc traditionem manu sua &c. Hinc eruo primò, solere tum, vt & postea, Ecclesias, monasteria, Episcopos, habere suos aduocatos & quidem viros primarios. Hic Erkenfridus Comes scribit se aduocatum Episcopi. Secundò, hoc anno S. Willibrordum egisse Tolbiaci apud Carolum Martellum & supradictam traditionem manu sua cum aduocato suo recepisse iuxta ritum cui. Frequenter apud Principem versabatur ad promouenda negotio Ecclesiæ Ultraiectensis & Diocesis.

Batua, de Betuwe / Betoutwe veteris Bataviæ olim latissimæ & nobilissimæ Prouinciæ pars, eiusque nomen vtcunque seruans, lege P. Heuterû de nouo & vet. Belgio lib. 1. cap. 12.